

Apkoppor (monkeypox)

2022-06-01

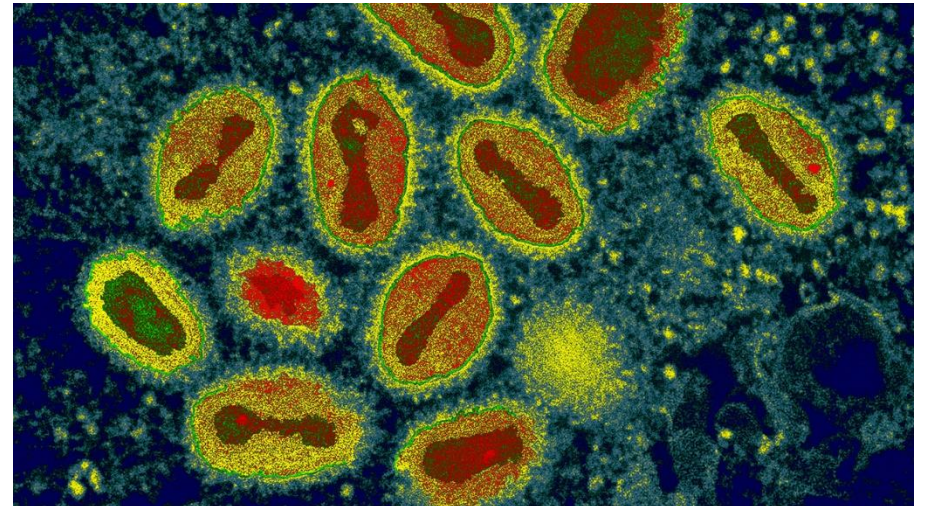
Malin Bengnér

Smittskyddsläkare

Apkoppor (monkeypox)

Poxvirus-familjen: stora dsDNA-virus

- ortopox: smittkoppor, kokoppor, apkoppor
- parapox: orf
- molluscipox: molluscum contagiosum
- m.fl.



Klinisk bild

Inkubationstid 5-21 dagar (vanligen 6-13 dagar)

Sjukdomskänsla, feber, muskelvärk, huvudvärk, förstorade lymfkörtlar

1-3 dagar efter feberdebut: utslag

makulöst → papler → blåsor → pustler → intorkade koppor

(2-3 veckor)

Centralafrikansk variant: dödlighet upp till 10 %

Västafrikansk variant: mildare symtom och mindre smittsamt



Smittvägar

Djur (inte bara apor) till människa:

- bett, rivsår, hantering av djur/djurkroppar, otillräckligt tillagat kött

Människa till människa:

- droppsmitta: stora droppar från luftvägarna
- kontaktsmitta: direktkontakt med kroppsvätskor eller lesioner
- sexuell smitta (?)

Relativt låg smittsamhet, nära och/eller långvarig kontakt krävs i regel

Aktuellt utbrott i Europa och Nordamerika

- Drygt 250 bekräftade fall
- Huvudsakligen MSM som drabbats
- Förmodad sexuell smitta
- Klinisk bild:
 - sår/blåsor genitalt, analt, oralt
 - förstörade lymfkörtlar i ljumskarna
 - ofta feber, men endast mild allmänpåverkan
 - bara ett fåtal har krävt sjukhusvård, inga dödsfall
- Västafrikanska virusvarianten

Smittsamhet

Hittills har sekundärfall endast hittats bland sexualpartners

Risk bedöms även finnas för:

- familjemedlemmar
- personer som sovit i samma säng
- vårdpersonal som varit nära utan adekvat skyddsutrustning

Eventuellt även:

- långvarig (flera timmar) nära kontakt inomhus

När ska apkoppor misstänkas?

Epidemiologi

Många sexuella kontakter, särskilt MSM och utomlands

Klinisk bild

Blåsor/sår i kombination med feber och förstörade lymfkörtlar

Indikation för provtagning

- **En person** som de senaste 21 dagarna haft sexuell kontakt eller annan nära kontakta med ett **bekräftat eller misstänkt fall** och har symptom förenliga med apkoppor

Eller

- **En man** som senaste 21 dagarna har haft sexuell kontakt med en man **och** insjuknat med genitala, anala eller orala utslag eller blåsor **och** feber och/eller svullna lymfkörtlar

Eller

- En person med symtom som inger stark klinisk och epidemiologisk misstanke om apkoppor

Diagnostik

- Virus kan påvisas med PCR och elektronmikroskopi
- Provmaterial: prov från blåsa/sår i första hand
- (svalg, nasofarynx, blod, urin m.m. kan också bli aktuellt)
- All diagnostik utförs på Folkhälsomyndigheten
- Innan prov skickas kontakta konsultläkare på klinisk mikrobiologi, tel (010-24)2 94 50
- Patientprov klassas som kategori B, dvs packas och skickas på samma sätt som t ex ett covid-prov

Vårdhygieniska rutiner

Högre smittrisk:

- Bekräftat fall
- Patient med symtom på apkoppor och kontakt med bekräftat eller misstänkt fall
- Patient som är man och har haft sexuell kontakt med en annan man **och** har allmänsymtom eller luftvägssymtom **och** utbredda utslag

Lägre smittrisk:

- Alla andra patienter som provtas med misstanke om apkoppor

Vårdhygieniska rutiner öppenvård

En patient med *lägre smittrisk* undersöks på vanligt undersökningsrum

- t ex en person med genitala eller perianala utslag som provtas för apkoppor, men som inte har anamnes på exponering för apkoppor och som inte har allmänsymtom, feber eller luftvägssymtom

Skyddsutrustning:

- kirurgiskt munskydd IIR
- visir
- långärmat plastförkläde
- skyddshandskar vid kontakt med patienten

Vårdhygieniska rutiner öppenvård

En patient med *högre smittrisk* undersöks på isoleringsrum

- bekräftat fall, symtom efter exponering eller MSM med allmänsymtom och utbredda utslag

Skyddsutrustning:

- andningsskydd
- visir
- långärmat plastförkläde
- skyddshandskar vid kontakt med patienten

Vårdhygieniska rutiner öppenvård

Vid genitala eller perianala utslag som inte är aktuella för provtagning för apkoppor gäller vanliga hygienrutiner

Vårdhygieniska rutiner öppenvård

Städning, tvätt och avfall

Alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel avdödar virus effektivt.

Textilier hanteras som smittförande. Lägg tvätten i en vattenlöslig tvättsäck som sedan läggs i en vanlig tvättsäck.

Avfall med kroppsvätskor eller annat organiskt material från patienten hanteras som smittförande avfall.

Läs mer i Vårdhygieniska riktlinjer.

Preliminärt

Förhållningsregler till bekräftat fall

Smittsam period: från symtomdebut tills sårskorpor torkat ut och fallit av

Förhållningsregler:

- Stanna hemma från arbete, skola, förskola, fritidsaktiviteter
- Avstå från sexuella kontakter
- Informationsplikt till vården
- Särskilda hygienrutiner
- Hålla kontakt med behandlande läkare
- Får inte donera blod, organ, vävnader
- Får inte dela injektionsverktyg

Dessutom undvika kontakt med riskgrupper (gravida, små barn, immunosupprimerade) och däggdjur

Smittspårning

Preliminärt

Smittkälla

Efterfråga nära kontakter 21 dagar före symtomdebut

Provtas om de har symtom

Exponerade kontakter

Kartlägg kontakter under smittsam period

Olika typ av kontakt innebär olika stor risk

Smittspårning

Preliminärt

Nära kontakter

t ex sexualpartner, hushållskontakt som varit nära, vårdpersonal som exponerats för kroppsvätskor

Betraktas som misstänkt fall och får förhållningsregler under inkubationstiden (21 dagar):

- Stanna hemma från arbete, skola, förskola, fritidsaktiviteter
- Avstå från sexuella kontakter
- Informationsplikt till vården
- Uppmärksam på symtom

Smittspårning

Preliminärt

Övriga kontakter

t ex hushållskontakt som hållit avstånd, ej delat säng eller badrum, vårdpersonal utan skyddsutrustning som inte utfört riskmoment

Låg smittrisk

Informeras:

- Får vara på arbete, skola, förskola
- Rekommenderas avstå från andra sexuella kontakter än fast partner
- Uppmärksam på symtom

Smittspårning

Preliminärt

Kontakter som får symtom provtas

(finns inget sätt att avgöra om en symptomfri person är smittad)

Smittskyddsblad med info till läkare, patient och kontakter är på väg –
läggs upp på hemsidan så snart de är klara

Smittskydd och vårdhygien

≡ Visa listvy

Covid-19

Handläggning av misstänkta och bekräftade fall. Info till skolor. Vårdhygieniska riktlinjer. Smittspåringsdokument. Informationsfilmer covid-19. Statistik. Vårdhygieniska Frågor & Svar

Vaccination mot covid-19

Genomförande och ansvarsfördelning. Personalvaccination. Hälsodeklaration. Ordination och administrering. Hygienrutiner. Utbildningsmaterial. Produktinformation. Frågor och svar. Covidbeviset. MittVaccin. Statistik

Nyheter

- Nyhetsbrev från Smittskydd Vårdhygien 2022-05-18
- Cecilias forskning ger mer kunskap om tarmbakterie
- Nedtrappning av riskreducerande åtgärder kopplat till covid-19
- Nyhetsbrev Smittskydd Vårdhygien 2022-05-06
- Nyheter från Smittskydd Vårdhygien 2022-04-07

Utbrott, kris och beredskap

Kris- och katastrofmedicinska beredskapsplaner. Karantänflygplats. Flyktingar från Ukraina - smittor, vaccinationer, hälsoundersökningar. Utbrott av smitta på flyktingboende.

Anmälan enligt smittskyddslagen

SmiNet. Blanketter för anmälan till smittskyddsläkaren. Smittskyddslagen

Mer information

- **Apkoppor**
- Flyktingar från Ukraina - vård och hälsoundersökningar
- MRB - Tillfälliga screeningrutiner
- Rekommendationer till hälso- och sjukvårdspersonal samt laboratoriepersonal angående covid-19 [📄]
- Smittskydd och beredskap - Folkhälsomyndigheten, [📄]
- Vi som jobbar på Smittskydd och vårdhygien

Smittor

Blodsmitta, stick och skär. Luftvägsinfektioner. Multiresistenta bakterier. Tarminfektioner. Övriga smittor.

Hygien

Basala hygienrutiner, Råd till förskola/skola. Handskar. Blodburen smitta. Vårdhygieniska riktlinjer. Mätningar VRI. Mätningar BHK.

Smittor

Filtrera

Visa ...

Fäll ut alla ▾

Fäll ihop alla ▲

Blodsmitta, stick och skär ▶

Multiresistenta bakterier ▶

Tarminfektioner ▶

Luftvägsinfektioner ▶

Övriga smittor ▾

Apkoppor ▶

Ebola ▶

Mässling ▶

Skabb ▶

Vattkoppor ▶

Zikavirus ▶

Apkoppor

[Fäll ut alla](#) ▾

[Fäll ihop alla](#) ▲

Under maj 2022 har flera länder i Europa rapporterat fler fall än vanligt av apkoppor. Nyligen upptäcktes även fall av apkoppor i Sverige. De flesta fall i detta utbrott har varit bland män som har sex med män (MSM) och de tros ha smittats i samband med sex.

Sjukdomsinformation ▶

Handläggning av misstänkt fall ▶

Provtagningsindikation ▶

Diagnostik ▶

Smittskyddsanmälan ▶

Sidinformation

🕒 **Senast publicerad**
2022-05-27

👤 **Josefin Olsson**
Utredare

✉ josefin.olsson@rjl.se

Relaterat innehåll

→ [Vårdhygieniska riktlinjer –
Apkoppor, misstänkt eller
konstaterad sjukdom](#)